

Wat is acrylverf?

Acrylverf is een soort verf die je vaak gebruikt bij knutselen, tekenen of schilderen op school. Het is ook een favoriete verfsoort van veel kunstenaars. Je kunt ermee schilderen op papier, karton, hout, canvas en zelfs op stenen. Soms zie je ook kunstwerken in de buurt – zoals een beschilderde muur of een vrolijk beeld in een speeltuin – die gemaakt zijn met acrylverf. Dat komt omdat deze verf goed tegen weer en wind kan.

Acrylverf bestaat uit **drie hoofdingrediënten: twee vloeistoffen en één vaste stof.

De **vaste stof** is het *pigment*.

Dat is het kleurstofje dat de verf een kleur geeft, bijvoorbeeld rood, blauw of geel.

Een voorbeeld van een pigment is rood uit vermalen rode paprika's of bietensap.

In professionele verf zijn dit andere stoffen, maar het idee is hetzelfde: het pigment zorgt voor de kleur.

De eerste **vloeistof** is *water*.

Water zorgt ervoor dat de verf vloeibaar is en makkelijk smeert.

Tijdens het drogen verdampt het water langzaam uit de verf.

De tweede **vloeistof** is *acrylhars* (of acrylbindmiddel). Dat is een soort vloeibaar plastic dat alles bij elkaar houdt. Als het water verdampt, zorgt deze hars ervoor dat de verf opdroogt tot een stevige, watervast laag.

Kinderen gebruiken acrylverf vaak bij creatieve projecten op school of in hun vrije tijd. Je kunt er mee schilderen op een canvasdoek, maar ook op een houten vogelhuisje, een bloempot of zelfs op een steen die je in de tuin legt. Kunstenaars gebruiken acrylverf ook voor grotere werken, vooral als die buiten komen te staan, omdat deze verf goed tegen zonlicht en regen kan.

Acrylverf heeft veel fijne eigenschappen, vooral als je snel iets moois wilt maken. De verf droogt snel, waardoor je al na een paar minuten weer een nieuwe laag kunt aanbrengen. Dat is handig als je niet lang wilt wachten, bijvoorbeeld tijdens een les op school of bij een knutselmiddag. Omdat de verf op waterbasis is, kun je je kwasten en handen makkelijk schoonmaken met water – maar alleen zolang de verf nog nat is! Eenmaal opgedroogd, krijg je acrylverf bijna niet meer uit je kleding of van je spullen.

Een ander voordeel is dat je de verf een beetje met water kunt mengen, waardoor je zachtere kleuren kunt maken. Maar daar zit ook een klein nadeel aan: als je er te veel water bij doet, wordt het papier nat en kan het scheuren of gaan bobbelen. En omdat de verf zo snel droogt, is het soms lastig om kleuren mooi in elkaar te laten overlopen. Je moet dus snel werken als je wilt mengen. Toch blijft acrylverf een populaire keuze, juist omdat het stevig is en lang mooi blijft, zelfs als het buiten staat.

Omdat acrylverf sterk is en niet snel verkleurt of afbladdert, wordt het vaak gebruikt voor dingen die buiten blijven staan. Denk aan een beschilderde steen in de tuin of een bloempot voor op het balkon. De verf blijft goed zitten, zelfs als het regent of de zon er volop op schijnt. Dat maakt acrylverf een goede keuze voor kunst die gezien mag worden, binnen én buiten.

Acrylverf is op waterbasis en bevat geen schadelijke oplosmiddelen zoals sommige andere verfsoorten. Dat is een voordeel voor het milieu én voor je gezondheid. Maar de acrylhars – de bindmiddel in de verf – is een soort plastic. Dat betekent dat het niet zomaar afbreekt in de natuur. Daarom is het belangrijk om restjes verf niet door de gootsteen te spoelen, maar ze netjes op te ruimen of weg te gooien bij het chemisch afval. Zo help je mee aan een schoner milieu.

Wat is waterverf?

Waterverf is een verfsoort die veel kinderen kennen van school. Je vindt het meestal in van die doosjes met kleine kleurtabletjes, die je nat moet maken met een kwast. Je gebruikt waterverf vooral op papier om mee te schilderen of kleuren in te vullen. Het is een lichte, transparante verf, waarmee je mooie zachte kleuren kunt maken. Je ziet waterverf ook vaak terug in kleurplaten, posters of illustraties in kinderboeken.

Waterverf bestaat uit **drie belangrijke stoffen**: twee vloeibare stoffen en één vaste stof.

De **vaste stof** is het *pigment*, dat de kleur geeft.

Voor blauwe verf kan er bijvoorbeeld blauw pigment gebruikt worden dat oorspronkelijk uit *gemalen blauwe bessen* komt.

In echte waterverf gebruiken ze meestal een nagemaakte versie van die kleur, maar het idee is hetzelfde: het pigment bepaalt welke kleur je ziet.

De eerste **vloeistof** is *water*. Die voeg je zelf toe met je penseel.

Water zorgt ervoor dat de verf vloeibaar wordt.

Zo kan je hem makkelijk over het papier verdelen. Tijdens het drogen verdampt het water weer.

De tweede **vloeistof** is een soort *bindmiddel*, vaak gemaakt van Arabische gom (een natuurlijke lijm uit bomen). Dat zorgt ervoor dat het pigment op het papier blijft zitten en niet meteen wegspoelt met het water.

Waterverf wordt vooral gebruikt voor schilderen op papier. Kinderen gebruiken het vaak in de klas, omdat het makkelijk en veilig is. Ook illustratoren gebruiken waterverf voor het maken van zachte tekeningen in boeken of kaarten. De verf is licht en transparant, dus je kunt er mooie lagen over elkaar mee maken, maar je kunt er geen dikke of dekkende laag mee schilderen.

Waterverf is een fijne verfsoort voor kinderen, omdat het weinig rommel geeft. Je hebt alleen wat water nodig, een kwast en papier. De verf is makkelijk op te ruimen en als je knoeit, kun je het meestal goed schoonmaken met wat water. Ook is het leuk dat je kleuren makkelijk kunt mengen, waardoor je veel verschillende tinten kunt maken.

Maar waterverf heeft ook een paar nadelen. Omdat het zo dun is, kun je er niet over alles heen schilderen, zoals bij dekkende verf. De kleuren zijn vaak licht en blijven een beetje doorschijnend. Je kunt er dus moeilijk foutjes mee verbergen. Ook moet je voorzichtig zijn met hoeveel water je gebruikt: te veel water kan ervoor zorgen dat het papier nat wordt en gaat bobbelen of scheuren. En als je over een laag schildert die nog nat is, kan de kleur gaan uitlopen.

Omdat waterverf licht en doorschijnend is, wordt het vooral gebruikt voor schilderijen en tekeningen op papier. Je zult het bijna nooit gebruiken voor buitenkunst of op hout of steen. De verf is niet waterbestendig en kan makkelijk uitlopen als er vocht op komt. Daarom is het vooral geschikt voor binnenwerkjes die niet nat mogen worden, zoals illustraties, knutselwerken of schilderijen voor in huis.

Waterverf is over het algemeen **milieuvriendelijker** dan veel andere soorten verf. Het is op waterbasis en bevat meestal weinig of geen giftige stoffen. De gebruikte pigmenten zijn vaak natuurlijk of zacht voor het milieu, en het bindmiddel – Arabische gom – komt uit bomen en is biologisch afbreekbaar. Toch moet je ook hier verstandig omgaan met restjes verf en spoelwater. Als er veel kleuropigment in zit, kun je dat beter niet zomaar in de natuur gooien, maar gewoon door het toilet of de gootsteen spoelen (bij kleine hoeveelheden) of opvangen als je veel gebruikt.

Wat is olieverf?

Olieverf is een verf die al honderden jaren gebruikt wordt, vooral door kunstenaars. Veel beroemde schilderijen in musea zijn gemaakt met olieverf, zoals de schilderijen van Rembrandt of Van Gogh. Deze verf gebruik je vooral op doek of hout, en je ziet hem minder vaak in de klas. Dat komt omdat olieverf sterk ruikt, langzaam droogt en je er speciale materialen voor nodig hebt. Toch is het een bijzondere verf die hele mooie resultaten geeft.

Ook olieverf bestaat uit **drie hoofdingrediënten**: twee vloeibare stoffen en één vaste stof.

De **vaste stof** is het *pigment*, dat de kleur geeft.

Voor gele verf werd vroeger bijvoorbeeld *geel pigment uit saffraan of kurkuma* gebruikt.

Dat zijn kruiden die jullie misschien kennen uit de keuken of van gele rijst.

In moderne olieverf gebruiken ze vaak kunstmatige pigmenten die op die natuurlijke stoffen lijken.

De eerste **vloeistof** is *lijnzaadolie*.

Dat is een plantaardige olie die uit lijnzaad wordt geperst.

Deze olie mengt het pigment tot een smeerbare verf.

De tweede **vloeistof** is vaak een *oplosmiddel*, zoals terpentine. Dat wordt toegevoegd om de verf dunner te maken of sneller te laten drogen. Terpentine ruikt sterk en is een beetje giftig, dus je moet er voorzichtig mee omgaan.

Olieverf wordt meestal gebruikt door kunstenaars die werken op een schildersdoek of houten paneel. Omdat de verf langzaam droogt, kun je er lang mee werken en kleuren rustig mengen of aanpassen. Het resultaat is vaak heel levendig en diep van kleur. Je ziet olieverf vooral in schilderijen die bedoeld zijn om lang te bewaren, in musea of bij tentoonstellingen. Het is niet geschikt voor snelle knutselwerkjes of kunst die buiten staat, omdat het lang duurt voordat het helemaal droog en stevig is.

Een groot voordeel van olieverf is dat je er prachtige kleuren mee kunt maken. De verf blijft lang nat, dus je hebt veel tijd om te mengen, bij te werken of details aan te brengen. Dat maakt het heel geschikt voor rustige, gedetailleerde schilderijen. De kleuren zijn diep en sterk, en als de verf eenmaal droog is, blijft ze jarenlang mooi.

Maar er zijn ook nadelen. De droogtijd is lang – soms wel een paar dagen of zelfs weken – waardoor je niet snel klaar bent met je kunstwerk. De geur van oplosmiddelen zoals terpentine kan sterk zijn en je kunt er hoofdpijn van krijgen als je niet goed ventileert. Ook krijg je olieverf niet zomaar uit je kwasten of kleding. Je hebt speciale schoonmaakmiddelen nodig, zoals terpentine of lijnolie. Daardoor is olieverf minder handig voor kinderen of op school.

Doordat olieverf langzaam droogt en diep in het doek trekt, is het vooral geschikt voor binnenkunst op stevige ondergronden zoals canvas of hout. Denk aan een groot portret of landschap dat in huis of een museum hangt. De verf blijft lang mooi, maar is kwetsbaar voor vocht of extreme kou. Olieverf is dus niet geschikt voor kunst die buiten hangt, tenzij het extra goed beschermd is met vernis.

Olieverf is minder milieuvriendelijk dan waterverf of acrylverf. Dat komt vooral door de **oplosmiddelen** die erbij gebruikt worden, zoals terpentine. Die stoffen zijn schadelijk voor het milieu én voor de gezondheid als je er niet goed mee omgaat. Ook moet je restjes olieverf en vieze kwasten apart weggooien als chemisch afval. De lijnzaadolie zelf is wel een natuurlijke stof, maar het geheel van olieverf maakt het tot een verf die je met zorg moet gebruiken en opruimen.

Wat is ecolineverf?

Ecoline is een vloeibare waterverf die eruitziet als felgekleurde inkt. Je vindt het meestal in kleine glazen flesjes met een dopje waar een pipet aan zit. Ecoline is supervloeibaar en heeft hele heldere, felle kleuren. Het lijkt een beetje op toverinkt: als je het op papier druppelt, vloeit het meteen uit en maakt het prachtige vlekken of lijnen. Veel kinderen gebruiken ecoline op school bij tekenlessen of creatieve opdrachten, bijvoorbeeld voor het maken van achtergronden of kleurrijke kunstwerken op papier.

Ecolineverf bestaat, net als andere soorten verf, uit **twee vloeibare stoffen en één vaste stof**.

De **vaste stof** is het *pigment* of de kleurstof.

Voor groen kan dat bijvoorbeeld afkomstig zijn van *spinazie* of *gras*.

In ecoline wordt meestal een kunstmatige versie van die kleurstof gebruikt. Dat geeft dezelfde kleur als het groen sap uit groenten of bladeren.

De eerste **vloeistof** is *water*.

Dat maakt de verf vloeibaar en zorgt ervoor dat je hem makkelijk kunt gebruiken met een kwast of pipet. Tijdens het drogen verdampt dit water weer.

De tweede **vloeistof** is een soort *bindmiddel*, vaak gemaakt van een suikerachtige stof (zoals dextrine) die ervoor zorgt dat het pigment aan het papier blijft kleven.

Ecoline wordt vooral gebruikt op papier en karton. Kinderen gebruiken het vaak bij kunstlessen of projecten waarbij ze grote kleurvlakken of speciale effecten willen maken, zoals overlopende kleuren of spettervlekken. Illustratoren gebruiken ecoline ook voor kleurrijke tekeningen of achtergronden. De verf is heel geschikt voor binnengebruik, maar je kunt hem beter niet gebruiken op materialen zoals hout, steen of buitenobjecten. Daar blijft het niet goed op zitten.

Ecoline heeft een paar leuke voordelen: de kleuren zijn enorm fel en levendig. Dat maakt het extra leuk voor kunstwerken die echt opvallen. Je kunt ecoline ook goed mengen met water, waardoor je mooie kleurverlopen krijgt. Het is makkelijk in gebruik: je hoeft alleen een penseel, water en papier te hebben, en je kunt aan de slag.

Maar er zijn ook wat nadelen. Ecoline is heel dun en loopt snel uit, dus je moet voorzichtig werken. Als je papier niet stevig genoeg is, kan het scheuren of bobbelen. En als je werk nat wordt nadat het droog is, kunnen de kleuren weer oplossen en uitlopen, omdat ecoline niet watervast is. Ook kunnen felle kleuren na een tijdje vervagen als je ze in de zon laat hangen. Ecoline is dus prachtig, maar een beetje kwetsbaar.

Omdat ecoline zo vloeibaar en transparant is, gebruik je het vooral op papier voor dingen die binnen blijven. Denk aan tekeningen, wenskaarten, achtergronden of posters. Je kunt er ook goed mee experimenteren: bijvoorbeeld door te blazen met een rietje, te druppelen of te spatten met een tandenborstel. Maar ecoline is niet geschikt voor buitenkunst of voor materialen die water moeten kunnen weerstaan.

Ecoline is redelijk milieuvriendelijk. De verf is op waterbasis en bevat meestal geen schadelijke oplosmiddelen. Veel kleurstoffen zijn gebaseerd op natuurlijke of plantaardige stoffen, of worden nagemaakt op een manier die veilig is. Toch moet je restjes ecoline niet zomaar in de natuur gooien, want de kleurstoffen kunnen toch schadelijk zijn voor planten of dieren in grote hoeveelheden. Kleine beetjes kunnen gewoon door de gootsteen, maar gebruik je veel, dan is het beter om dat apart af te voeren.

Wat is plakkaatverf?

Plakkaatverf – ook wel bekend als dekkende verf – is een verf die vaak op school wordt gebruikt. Je herkent het aan de dikke, romige structuur. De verf zit meestal in potjes of tubes en is makkelijk met een kwast op te brengen. In tegenstelling tot waterverf of ecoline, die doorzichtig zijn, is plakkaatverf juist dekkend: je kunt er makkelijk over andere kleuren heen schilderen. Dat is handig als je foutjes wilt verbeteren of lichte kleuren over donkere wilt zetten.

Plakkaatverf bestaat uit **drie onderdelen**: twee vloeistoffen en één vaste stof.

De **vaste stof** is het *pigment*, dat de verf zijn kleur geeft. Voor bruine verf wordt vaak een pigment gebruikt dat gemaakt is van natuurlijke ijzer- of kleimineralen. Vroeger werd er zelfs wel eens gemalen aarde of verbrande houtskool gebruikt om bruine tinten te maken. Die grondstoffen herken je misschien uit de natuur: bruine aarde, modder of boomschors.

De eerste **vloeistof** is *water*, dat de verf smeerbaar maakt en tijdens het drogen verdampt.

De tweede **vloeistof** is een *bindmiddel*, vaak gemaakt van natuurlijke stoffen zoals gom of zetmeel. Dat bindmiddel zorgt ervoor dat de verf aan het papier of de ondergrond blijft kleven.

Plakkaatverf wordt vooral gebruikt op school of bij knutselactiviteiten. Het is geschikt voor schilderen op papier, karton of hout. Kinderen gebruiken het bijvoorbeeld om maskers te beschilderen, een collage te maken of een groot groepswork op een kartonnen ondergrond. Omdat de verf goed dekt, kun je er makkelijk kleuren mee opbouwen en details aanbrengen. Je kunt ook lichte kleuren over donkere heen zetten, wat met waterverf of ecoline vaak niet lukt.

Plakkaatverf is erg handig als je snel resultaat wilt zien. De kleuren zijn krachtig en je hebt meestal maar één laag nodig om een vlak helemaal te vullen. Dat is fijn als je een tekening wilt inkleuren of een decorstuk maakt. Omdat de verf met water mengbaar is, kun je ze ook verdunnen als je zachtere kleuren wilt.

Toch zijn er ook nadelen. Als je de verf te dik aanbrengt, kan het papier gaan bobbelen of zelfs scheuren. En als je niet oppast, kan de verf gaan afbladderen zodra ze droog is – vooral als je op glad papier werkt. Plakkaatverf is ook niet waterbestendig: een paar druppels water kunnen een droog schilderij al beschadigen. En net als bij andere verf: als ze opdroogt, krijg je ze moeilijk uit kleding.

Plakkaatverf is gemaakt voor binnengebruik. Ze droogt snel, dekt goed en is ideaal voor knutselprojecten op school. Denk aan posters, groepswerken, maskers of decorstukken voor een toneelstuk. Je gebruikt deze verf bijna altijd op papier of karton, en soms op hout. Voor kunst die lang moet meegaan of buiten hangt, is plakkaatverf niet geschikt: ze is niet bestand tegen regen of zonlicht.

Plakkaatverf is meestal op waterbasis en bevat geen schadelijke oplosmiddelen. Dat maakt haar veiliger voor kinderen en iets vriendelijker voor het milieu dan olieverf. Toch zit er soms plasticachtig bindmiddel in, dat niet goed afbreekt in de natuur. De witte pigmenten zoals titaniumdioxide zijn veilig voor mensen, maar kunnen in grote hoeveelheden schadelijk zijn voor dieren in het water. Spoel dus geen grote hoeveelheden verf door de gootsteen, en gooi restjes bij het chemisch afval of bewaar ze voor een volgend project.